

MYŚL NA TYDZIEŃ

**Bóg potrafi pisać prosto
na krzywych liniach historii.**

Bp Wiesław Śmigiel

Życie i modlitwa

W okresie Wielkiego Postu w sposób szczególny rozmyślamy nad tym, kim tak naprawdę jesteśmy. Spoglądamy na własne czyny, myśli i pragnienia. Zastanawiamy się, czy nasze serca pamiętają o Stwórcy. Nasze serca są bowiem miejscem decyzji w głębi naszych wewnętrznych dążeń, miejscem prawdy, w którym wybieramy życie lub śmierć, miejscem spotkania. Boże pragnienie i nasze spotykają się podczas modlitwy właśnie. Stąd więc jest ona życiową koniecznością. A „modlimy się tak, jak żyjemy, ponieważ tak żyjemy, jak się modlimy” (KKK 2725). Czyli, jak? W odnalezieniu odpowiedzi na to pytanie mogą nam pomóc błogosławieni, tacy jak np. Stefan Frelichowski i Maria Karłowska czy sługa Boża Magdalena Mortęska i sługa Boży bp Adolf Piotr Szelażek. Oni po prostu zaufali Bogu i byli Mu wierni. Wiedzieli, że ludzkie szczęście także tu, na ziemi, jest możliwe tylko w Bogu. Dlatego umiłowali świętość, pragnęli jej i konsekwentnie szli drogą ośmiu błogosławieństw – najpewniejszą do niebieskiej ojczyzny. Każdego z nas również zapraszają do podjęcia trudu wędrówki szczególnie teraz, kiedy wpatrujemy się oblicze Jezusa; Tego, który umiłował nas aż po śmierć na krzyżu.

Beata Pieczykura

Bp Andrzej posypuje głowy popiołem

Ks. Paweł Borowski

DOJRZEWANIE MIŁOŚCI

Wielki Post wielu osobom kojarzy się z nieustanną udręką, wyrzeczeniami, postami i smutkiem. Tymczasem to cudowny czas rozwoju duchowego, radości płynącej z okazywanego dobra i dojrzewania miłości

Środa Popielcowa – dzień, który gromadzi w kościołach rzesze wiernych, jest niczym linia startowa w biegu po wieczność. Ustawiają się na niej prawie wszyscy. Ilu jednak ukończy ten bieg, nie wycofa się w połowie drogi? Bieg ten jest niewątpliwie wymagający, ale cel jest dostępny dla każdego, wystarczy chcieć. W przeżywanie Wielkiego Postu wpisana jest myśl o przemijalności życia. Powinna jej towarzyszyć jednak myśl o tajemnicy Zmartwychwstania. Śmierć nie jest końcem. Ona jest etapem życia, a za jej progiem rozpoczyna się to, czego ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało.

Przypominają nam o tym Księża Biskupi, którzy razem z nami

rozpoczęli ten zapierający dech w piersiach bieg. Bp Andrzej wezwał każdego do czujności, byśmy nie przepalili czasu, który daje nam Bóg. Zaznaczył, że jest to okazja do przemiany życia. – Czas Wielkiego Postu to czas sposobny, abyśmy w naszym życiu osobistym, zwłaszcza w życiu duchowym, naprawili to, co się zepsuło, oraz umocnili to, co słabe w naszej miłości do Boga i bliźniego – mówił. Wskazał, że każdy z nas jest wezwany do pracy nad sobą. – Chodzi o to, byśmy odwracając się do grzechu i zwracając się ku Bogu, oczyścili się wewnątrz i wypalili nasze grzechy – dodał.

Z kolei bp Józef Szamocki stwierdził, że Wielki Post to

czas, w którym chcemy uświadomić sobie na nowo tajemnicę dziecięstwa Bożego, to czas, w którym powracamy w ramiona Ojca. – Każdy z nas nosi w sobie zranienie fałszywą miłością własną – dodał, zaznaczając, że czas pokuty jest okazją do dojrzewania w prawdziwej miłości, która pochodzi od Boga.

Jako przykłady postaci, które doskonale współpracowały z łaską i nie zmarnowały szansy danej przez Boga, bp Józef wymienił św. Pawła i Dobrego Łotra. Dobre przeżycie Wielkiego Postu nie polega na realizacji swoich planów, lecz na współpracy z wolą Boga. Tylko wówczas dojrzeje w nas prawdziwa miłość.

Ks. Paweł Borowski

TORUŃ

Uzdrowiciel

W Zespole Szkół nr 28 w Toruniu w dniach 9-11 lutego odbyły się – już nie po raz pierwszy – rekolekcje ze znanym kaznodzieją, franciszkaninem o. Józefem Witko zatytułowane „Oto uzdrowię ciebie” (por. Iz 38, 5). Niemal 1,4 tys. uczestników zarówno z Torunia i okolic, jak i z dalszych stron miało okazję wysłuchać nauczania o tym, by ufać Bogu mimo przeciwności; co więcej, w niesprzyjających okolicznościach skupiać spojrzenie na Nim. Bóg kocha człowieka i pragnie jego dobra, jest wierny swoim obietnicom. Aby Mu wierzyć, trzeba Go poznawać, codziennie przez modlitwę, adorację, lekturę Słowa Bożego, sakramenty i pogłębiać relację z Nim. Bóg daje narzędzia do uzdrowienia, a pierwszym krokiem ku temu jest radość i wdzięczność, będące wyrazem wiary. Nie dziękujemy Mu za zło, ale za to, że Pan z najgorszej sytuacji wyprowadzi

dobro. Ważnym elementem procesu uzdrowienia jest również przebaczenie. Często konfrontacja z osobą, która nas zraniła, może być dla nas trudna i unikamy jej, jeśli jednak pragniemy zbawienia tego, kto nas skrzywdził, modlimy się za niego, błogosławimy mu. To znak, że przebaczenie, a więc i uzdrowienie, właśnie się dokonuje.

Ojciec zachęcał, by zastanowić się nad trybem życia i nad wypowiedzianymi przez nas słowami. Jak często używamy wyrażen „nie dam rady”, „zaraz zwariuję”, „wszystko na mojej głowie”, „nic się nie zmienia”? Tymczasem „naszą pomocą jest nasz Pan i Stwórca” (por. Ps 124,2). Pytanie jednak, czy prosimy Go o pomoc, czy też stawiamy Mu granice.

Skąd zwątpienie w dobroć Boga? Jak wspominał w swojej konferencji Grzegorz Bacik, jeden ze współpracowników rekolekcjonisty, istnieje rzeczywistość

Naszą pomocą jest nasz Pan i Stwórca

Renata Czerwińska

duchowa przeciwna człowiekowi. Złemu duchowi zależy na tym, aby rozbić relacje człowieka z Bogiem i z jego bliskimi. Warto zrobić sobie rachunek sumienia, w kim lub w czym pokładamy naszą ufność i zdemaskować iluzje szczęścia, podsuwane przez nieprzyjaciela ludzkiej duszy. Prelegent zauważył, że nie ma takiej siły, która byłaby mocniejsza od Boga.

Uczestnicy rekolekcji mieli możliwość skorzystania z sakramentu pokuty i pojednania, którym ofiarnie posługiwali toruńscy kapłani: ks. Artur Szymczyk, ks. prał. Józef Nowakowski i o. Michał Kłosiński SJ. Był to także czas wspólnej modlitwy i uwielbienia Boga, podczas którego wielu z przybyłych odzyskało pokój serca i nadzieję.

Renata Czerwińska

S. Klemens

W bazylice pw. św. Mikołaja w Grudziądzu 4 lutego sprawowano Mszę św. w intencji służb więziennych tego miasta. Zgromadzonych w świątyni powitał i zaprosił do wspólnej modlitwy proboszcz miejsca ks. kan. Dariusz Kunicki. Eucharystii przewodniczył kapelan grudziądzkich zakładów karnych ks. kan. Wojciech Pyrzewski, który również wygłosił kazanie.

Kaznodzieja podkreślił, że winniśmy dziękować Bogu za powstanie służb więziennych w odrodzonej po latach niewoli Polsce oraz polecił wstawiennictwu Matki Bożej Łaskawej wszystkich pracowników służby więziennej oraz ich rodziny.

Oprawę liturgiczną uroczystości przygotowali pracownicy zakładów karnych.
Zenon Zaremba

Archiwum parafii

W parafii pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Grodzicznie 10 lutego odbyły się rozgrywki etapu dekanalnego Mistrzostw Służby Liturgicznej Diecezji Toruńskiej w Piłce Nożnej Halowej. Spośród 7 drużyn dekanatu rybnieńskiego wyłoniono najlepsze i te będą reprezentowały dekanat w rozgrywkach diecezjalnych. Zawody rozegrano w sali gimnastycznej w szkole w Nowym Grodzicznie. W rozgrywkach diecezjalnych dekanat rybnieński będą reprezentowały 2 drużyny. Pierwsza z parafii pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Grodzicznie (w kategorii szkół podstawowych) oraz z parafii pw. św. Mikołaja Biskupa w Zwiniarzu (w kategorii szkół gimnazjalnych). Na zakończenie turnieju wszystkim biorącym udział w turnieju drużynom wręczono puchary i pamiątkowe dyplomy.
Ks. Krzysztof Kownacki

ZAMEK BIERZGŁOWSKI

Zbawcze działanie

Pragnienie rozpoznawania, jak działa Duch Święty w życiu człowieka, towarzyszyło uczestnikom rekolekcji zimowych Ruchu Rodzin Nazaretańskich, zorganizowanych w Zamku Bierzgłowskim w dniach 1-4 lutego. W rekolekcjach wzięli udział członkowie i sympatycy RRN z diecezji toruńskiej i archidiecezji gdańskiej oraz osoby, które przyjechały po raz pierwszy. Duchowymi przewodnikami byli księża moderatorzy RRN: ks. Dariusz Kowalczyk, ks. Paweł Jakimcio i ks. kan. Sylwester Ćwikliński.

Medytacje, konferencje, spotkania w grupie dzielenia, adoracja, modlitwa i Eucharystia były sposobami wchodzenia na drogę duchowego rozeznawania. W sobotę Mszy św. przewodniczył biskup toruński Wiesław Śmigiel. W homilii Ksiądz Biskup ukazał, że mądrość to sam Bóg, który jest jednocześnie sprawiedliwy i miłosierny – co dla większości z nas

jest trudne do przyjęcia. Mądrością jest również Matka Boża, która potrafiła powiedzieć „fiat”, przez co odegrała ważną rolę w dziejach zbawienia, a sama pozostała w cieniu najważniejszych wydarzeń z historii Kościoła. Mądrością jest też Jezus Chrystus, objawiający tę mądrość na krzyżu. Celebrans podkreślił, że Boża mądrość uczy, by odważnie zabrać głos, gdy tego wymaga sytuacja i bronić praw Bożych, a innym razem lepiej milczeć i stać w cieniu.

Po Eucharystii Ksiądz Biskup spotkał się z uczestnikami rekolekcji. Na powitanie grupa dziecięco-młodzieżowa przygotowała barwną inscenizację przy śpiewie pieśni „Bo jak śmierć potężna jest Miłość”, przepojoną symboliką Ducha Świętego. Były kolory ognia, szum wiatru i światło świec. Dzieci podarowały bp. Wiesławowi wykonaną przez siebie ikonę przedstawiającą Maryję

Lucyna Mendelka

Dzieci wykonują ikonę Maryi Oblubienicy Ducha Świętego

Oblubienicę Ducha Świętego. Potem kilka osób podzieliło się świadectwem, jak Bóg działa w ich życiu. Są prowadzeni do Maryi, która z kolei wiedzie do Jezusa. Chrystus jest miłością miłosierną, przemienia duszę i wprowadza na drogę ku Ojcu. Po wysłuchaniu mówców Ksiądz Biskup wskazał, że ruch ma to do siebie, iż nie wyznacza granic, oddziałuje tak, jak wzbudza

falę rzucony do wody kamień. Na zakończenie życzył zgromadzonemu, aby promieniowali wiarą w swoich parafiach i byli blisko swoich pasterzy.

Ubogaceni duchowo, z błogosławieństwem Bożym, powróciliśmy do domów, z przesłaniem, by w swoich rodzinach, parafiach świadczyć o zbawczym działaniu Ducha Świętego.

Elżbieta Czapiewska

DZIAŁDOWO

Wspominali rocznice

Wsanktuarium Błogosławionych Męczenników abp. Antoniego Juliana Nowowiejskiego i bp. Leona Wetmańskiego w Działdowie 11 lutego uroczystie obchodzono 160. rocznicę urodzin patrona bł. abp. Nowowiejskiego. W tym dniu przypadały również 160. rocznica objawień Matki Bożej w Lourdes i 26. Światowy Dzień Chorego.

Mszy św. o godz. 12 przewodniczył biskup senior diecezji płockiej Roman Marcinkowski, który wygłosił także homilię, zawierając chorych Matce Bożej i przybliżając orędzie Ojca Świętego Franciszka na Światowy Dzień Chorego.

W Eucharystii uczestniczyli przedstawiciele lokalnych władz i poczty sztandarowe, m.in. z działdowskich szkół i instytucji oraz licznie zgromadzeni wierni. Uczestnicy modlili się w intencji Działdowa i jego mieszkańców, w tym szczególnie za wszystkich chorych.

Wojciech Solarz

Kapłani udzielają sakramentu chorych

Tym chorym, którzy uczestniczyli w uroczystości, udzielono sakramentu chorych. Z okazji obchodów parafia wydała specjalnie przy-

gotowane medaliki z wizerunkami patronów – bł. abp. Nowowiejskiego oraz bł. bp. Wetmańskiego.

Ks. kan. Marian Ofiara

Bp Andrzej Suski, ks. prał. Kazimierz Piastowski, dk. Waldemar Rozynekowski, siostry terejanki i wierni świeccy w chwili modlitewnej zadumy przy sarkofagu bp. Szelażka

Ks. Paweł Borowski

DNI SZELAŻKOWE

Na początku lutego w Toruniu odbyły się Dni Szelażkowe, których celem było przybliżenie jak największemu gronu osób postaci sługi Bożego bp. Adolfa Piotra Szelażka, a także modlitwa o jego wyniesienie na ołtarze

JOANNA KRUCZYŃSKA

Dni Szelażkowe trwały od 9 do 11 lutego. W ramach wydarzenia odbyła się sesja naukowa poświęcona bp. Szelażkowi, zaprezentowano przedstawienie i koncert. Ostatniego dnia modlono się o rychłą beatyfikację biskupa wygnanca z diecezji łuckiej na Wołyniu, który zmarł 9 lutego 1950 r., a ostatnie 4 lata swego życia spędził w Zamku Bierzgłowskim pod Toruniem.

Towarzysz podróży

Sesję naukową otworzył i poprowadził dk. prof. Waldemar Rozynekowski. W części wstępnej sesji siostry terejanki uhonorowały niektórych obecnych na sali upominkami, które wyrażały ich wdzięczność za wszelką pomoc i zaangażowanie w kolejnych etapach trwającego

procesu beatyfikacyjnego bp. Szelażka. Po krótkich przemówieniach gości głos oddano prelegentom.

Pierwszy z mówców dr hab. Maciej Krotofil ukazał realia życia i posługi bp. Szelażka. Funkcjonujące w międzywojniu w granicach Polski województwo wołyńskie było swoistym tygłem wielonarodowościowym i wielowyznaniowym. Blisko 70% ludności stanowili Ukraińcy, ok. 16% Żydzi, 10% Polacy, reszta to Niemcy, Czesi i Rosjanie. Trudno więc było znaleźć drogę do każdego, ale takich właśnie rozwiązań poszukiwał nieustraszenie bp Szelażek. Szerzenie myśli katolickiej pojmował jako sposób rozwoju wiary i budowania spójności narodowej.

Postawa bp. Szelażka bliska była m.in. ks. Władysławowi Bukowińskiemu, o którym opowiadała

Maria Kalas. Ks. Bukowiński był wykładowcą w łuckim seminarium, następnie m.in. sekretarzem Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej i redaktorem czasopisma „Spójnia”. Bp Szelażek widział w ks. Bukowińskim wielki potencjał w dziedzinie obrony katolicyzmu, stąd po wybuchu II wojny światowej powierzył mu obowiązki proboszcza katedry w Łucku. Poza tym ks. Bukowiński podjął nurt działań odrodzenia wszystkiego w Chrystusie, przejawiający się w konieczności obudzenia katolików z tzw. pobożnego samolubstwa. W jego naukach nieraz wybrzmiewał „nakaz ofiarnej miłości”, w imię której katolicy winni czynnie zwalczać bezbożnictwo. Prelegentka podkreślała, że ks. Bukowiński, tak jak bp Szelażek, miał świadomość życia na prze-

łomie czasów i bycia świadkiem dziejowej walki dobra ze złem. Ks. Bukowiński został beatyfikowany przez papieża Franciszka w 2016 r. Od września 2017 r. jest patronem szkoły podstawowej w Lubczu Dolnym.

O kilku aspektach heroiczności cnót bp. Szelażka opowiadał ks. prof. Dariusz Zagórski, który był cenzorem – teologiem w trakcie trwania etapu diecezjalnego procesu beatyfikacyjnego bp. Szelażka. Jego zadaniem było zapoznanie się ze wszystkimi publikowanymi tekstami bp. Szelażka i wydanie o nich opinii. Ks. prof. Zagórski opowiadał, że z tych tekstów wyłania się postać człowieka, który umiłował świętość i dążył do niej na wiele sposobów. Najbardziej wyrazistym wydaje się być obranie św. Teresy od Dzieciątka Jezus na „towarzy-

sza podróży w życiu i posłudze". Bp Szelażek czcił ją i szerzył jej kult. Uczynił ją patronką diecezji łuckiej, wierząc głęboko w jej orędownictwo i wsparcie w dziele rozwoju diecezji. Poza tym założył żeńskie zgromadzenie zakonne, którego charyzmatem jest szerzenie drogi dziecięstwa duchowego św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Prelegent podkreślał, że bp Szelażek podjął walkę „o harmonijne zespolenie społeczeństw na Kresach, podnoszenie moralności i wprowadzanie ducha Jezusa do rodzin”. Wiele uwagi poświęcał ubogim, których w dobie trwającego kryzysu gospodarczego było na Wołyniu bardzo dużo.

Postulatorka procesu beatyfikacyjnego bp. Szelażka s. Hiacynta Augustynowicz CST przypomniła niektóre fakty z ekshumacji bp. Szelażka, która odbyła się 23 stycznia w kościele pw. św. Jakuba w Toruniu. Doczesne szczątki biskupa były zeszkieletowane; zachowały się elementy szat, w których został pochowany. Istotą tego aktu prawno-liturgicznego było rozpoznanie, oczyszczenie doczesnych szczątków, a następnie ich zabezpieczenie poprzez złożenie do zapieczętowanych przez biskupa toruńskiego Wiesława Śmigła trumien (szczątki i odzież osobno) i umieszczenie obydwu trumien w sarkofagu w bocznej nawie kościoła pw. św. Jakuba w Toruniu.

Przed s. Hiacyntą jest zadanie napisania „Positio”, w którym udowodniana będzie heroicność cnót bp. Szelażka. Tworzy się je na podstawie złożonej w Rzymie dokumentacji dotyczącej bp. Szelażka. Dokumentacja ta zawiera 10,5 tys. stron; „Positio” powinno zawierać od 500 do 700 stron.

Pamięć

Na zakończenie sesji naukowej głos zabrali dk. prof. Waldemar Rozynkowski, który zwrócił uwagę na fakt, że pamięć o bp. Szelażku jest wciąż żywa za sprawą księży i wiernych z diecezji łuckiej, sióstr tereżjanek oraz Torunia i parafii pw. św. Jakuba. Zachęcił również do zapoznania się z rozdawaną podczas Dni Szelażkowych książką własnego autorstwa, dotyczą-

cą pobytu bp. Szelażka w Zamku Bierzgowskim w latach 1946-50.

Tego samego dnia zebrani mogli obejrzeć występ grupy teatralnej z Łucka z Ukrainy pt. „Kto we łzach sieje” obrazujący wewnętrzne przeżycia bp. Szelażka podczas aresztowania, przesłuchań i wygnania go z diecezji łuckiej po II wojnie światowej. Inscenizację powtórzo-

Modlitwa

W ostatni z Dni Szelażkowych zgromadzono się w kościele pw. św. Jakuba, gdzie sprawowano Mszę św., której przewodniczył i słowo Boże wygłosił bp Andrzej Suski. – Każdy błogosławiony pokazuje kierunek drogi naszego życia. Jest drogowskazem. Święci i błogosławieni są najlepszym komentarzem do Ewangelii – mówił bp Andrzej. Za wzór takiej świętości kaznodzieja postawił sługę Bożego bp. Szelażka. – Wiedział, że pełnia szczęścia jest tylko w Bogu, a droga, która do niego prowadzi, jest drogą ośmiu błogosławieństw. Szedł tą drogą uparcie do końca pomimo różnorakich przeciwności, a nie brakowało ich w jego życiu. Szedł wierny Bogu i dlatego ufamy, że będzie dla nas nie tylko orędownikiem w niebie jako błogosławiony, ale będzie także wzorem do naśladowania, a dziś bardzo potrzebujemy takich wzorów – podkreślał kaznodzieja.

Na zakończenie Mszy św. udano się do sarkofagu bp. Szelażka umieszczonego w bocznej nawie kościoła świętojakubskiego, by tam uczestniczyć w modlitwie o rychłą beatyfikację sługi Bożego. Modlitwie tej przewodniczył proboszcz miejscy ks. kan. Wojciech Kiedrowicz.

Uczestnicy

W Dniach Szelażkowych wzięli udział m.in.: biskup pomocniczy diecezji toruńskiej Józef Szamocki, biskup senior diecezji toruńskiej Andrzej Suski, kapłani, przedstawiciele władz województwa

kujawsko-pomorskiego i miejskich z prezydentem Torunia na czele, przedstawiciele władz Stoczek Łukowskiego, w którym urodził się bp Szelażek, siostry tereżjanki z przełożoną generalną m. Lucyną Lubińską, goście z Ukrainy, a także przedstawiciele rodziny bp. Szelażka.

Organizatorem dni było Zgromadzenie Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus, które założył bp Szelażek, a także parafia pw. św. Jakuba w Toruniu, Bractwo św. Jakuba w Toruniu, Instytut Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu oraz Fundacja Polska Tożsamość.

S. Nikodema i zespół Grace podczas koncertu w toruńskim Ratuszu Staromiejskim

Scena z przedstawienia o bp. Szelażku w wykonaniu grupy teatralnej z Ukrainy

Modlitwa o rychłą beatyfikację bp Szelażka podczas sesji naukowej w Centrum Dialogu

W KLEPSYDRZE PAMIĘCI

Ostatnio wydana książka ks. kan. Rajmunda Ponczka pt. „W klepsydrze pamięci” zwraca uwagę czytelnika czerwienią okładki ze zdjęciem dzieci biegnących w kierunku kościoła. Jest ona wspomnieniem, powrotem do lat 60. i 70. XX wieku, do miasteczka kociewskiego Skórcz, gdzie autor wzrastał, a po czasie odwiedzał, obserwując liczne zmiany

HELENA MANIAKOWSKA

Wędrując po miejscach z tamtych lat, mimowolnie wchodzimy w świat naszych wspomnień z tego okresu; w świat, który tak szybko i w naszym życiu się zmieniał, choć wydawałoby się, że te lata nie są wcale tak odległe.

Już na wstępie, cytując Konstandinosa Kawafisa, nowożytnego poetę greckiego, autor prognozuje: „To miasto pójdzie za tobą...”, akcentując w naszym życiu powroty do ukochanych wcześniej miejsc i zdarzeń, z pełnią atmosfery tamtego czasu, a ze słów św. Jana Pawła II wybija rozważanie o wierności korzeniom. Wierności, która jest zawsze twórcza i oznacza „umiejętność budowania organicznej więzi między odwiecznymi wartościami, które tyle razy sprawdziły się w historii, a wyzwaniem współczesnego świata, między wiarą a kulturą, między Ewangelią a życiem”.

Ziarna pamięci

Lata skórczkie dla autora przypadały na schyłkową komunę, która była jak duszna atmosfera mgły. Jednak za św. Augustynem zauważa: Wielka jest potęga pamięci. Mimo to ks. kan. Ponczek zapewnia, że opisany w książce świat już nie istnieje. Autor specyficznym sposobem opisu wprowadza czytelnika jakby w bajkowy świat. I choć ludzie tamtego pokolenia odeszli, jednak zamieszczonymi

dokumentami przekonuje, że tamten świat naprawdę istniał, bo go sam przeżył i ten świat trwa, ponieważ „pamięć i słowa są trwalsze od spiżu”. Okruchy pamięci jak ziarna są dla autora ważne, bo „karmią i rzeźbią serce do dziś”. „Do korzeni się wraca”, bo to była jego mała ojczyzna. Te gorczyczne ziarna pamięci owocują także w naszych późniejszych latach, postawie życiowej przez zachowanie wiary, szacunku do innych osób, dostrzeżeniu piękna w naturze i sztuce. Tak jak dzieci z okładki biegnące do kościoła (pw. Wszystkich Świętych, który stoi w Skórczu już ponad 700 lat), my też czasem biegniemy w pamięci do naszego, pierwszego kościoła parafialnego, w którym przystępowaliśmy do I Komunii św. Z tego okresu dzieciństwa i większej lub mniejszej bez troski ks. kan. Rajmund pamięta zapach ziemi w porze zbierania ziemniaków, ale i zapach szorowanej gorącą wodą drewnianej podłogi w domu, zapowiadający niedzielę. Tak samo jeszcze dziś czuje smak kawy zbożowej „Kujawianka”, słyszy dźwięk rezurekcyjnych dzwonów, zawieszonych w odbudowanej po II wojnie światowej wieży kościoła, wspomina rzęsę przywożoną kaczkom jako karmę, w wianie, na rowerze.

Świadectwa przeszłości

Ks. kan. Ponczek dokumentuje wspomnienia starymi zdjęciami,

a także kolorowymi, już współczesnymi tych samych domów Skórcza oraz czarnobiałymi fotografiami rodzinnymi. Wspomina podwórka przy domach i psy bez smyczy, chodzące przy nodze, pompę na rynku. Zamieścił w książce ilustracje z gazet czy mapy. Są też fotografie: książeczki harcerskiej z 1964 r., autobusu autosan i fiata 125p, wody kolońskiej w koszyczku, podania o przydział talonu na pralkę, a także pieczęci „ocen-zurowano” na piśmie z okresu stanu wojennego. Na zakończenie podaje garść przepisów na słodkości, wypróbowanych przez babcię.

Wspomnienie domu

Miasteczko Skórcz związane jest rodzinie z dziadkami ks. kan. Rajmunda, Stefanią i Janem Kazimierzem Dejnami, którym właśnie tę książkę dedykuje. Dziadkowie i czas spędzony z nimi w dzieciństwie czy młodości, często podczas wykonywania zwykłych prac, to wspomnienie domu i jego małej ojczyzny. To dziadkowie na dobranoc uruchamiali w świadomości późniejszego księdza sygnał – myślenie i sumienie, zakończony modlitwą i słowami: „Śpij z Bogiem”. Od nich zyskał wyobrażenie miłującego Boga. Dlatego treść i wybór załączonych ilustracji w książce świadczy o bardzo uważnym obserwowaniu świata przez autora, a czytelników zachęca:

– Wspomnijcie ten świat, swój mały, wielki świat, większy niż ramy pojęć, logicznych wywodów.

Książka wydana przez Towarzystwo Przyjaciół Skórcza i Ziemi Kociewskiej do nabycia w sklepie parafialnym w kościele pw. Ducha Świętego (ojcowie jezuiti) w Toruniu.

W Muzeum Diecezjalnym przy ul. Żeglarskiej 7 w Toruniu 8 marca o godz. 19 odbędzie się wieczór autorski, podczas którego ks. kan. Rajmund Ponczek zaprezentuje książkę „W klepsydrze pamięci”. Zapraszamy wszystkich wielbicieli podróży w czasie, by podążając tropem wspomnień autora, być może choć na chwilę powrócić do wspomnień własnych.

jk

ZAPRASZAMY

Rekolekcje dla mężczyzn

Męska wspólnota Lew Judy zaprasza mężczyzn na rekolekcje, które odbędą się w dniach 26-28 lutego (poniedziałek-środa) w godz. 19-21.30 w kościele pw. Ducha Świętego w Toruniu (jezuici). Rekolekcje poprowadzi o. Adam Czuszel OSPPE.

Michał Przewoźny

Rekolekcje

Domowego Kościoła

W dniach 8-10 marca w kościele pw. św. Antoniego w Toruniu odbędą się diecezjalne rekolekcje wielkopostne Domowego Kościoła. Poprowadzi je ks. Dawid Wasilewski, a rozważania skupią się wokół tematu: „O walce duchowej w codzienności, czyli, którym palcem wypędzasz demony” (Łk 11, 20). Rozpoczęcie 8 marca (czwartek) o godz. 18 Mszą św. z nauką rekolekcyjną, następnie adoracja Najświętszego Sakramentu. 9 marca o godz. 18 Eucharystia z nauką rekolekcyjną, a po niej Droga Krzyżowa. W sobotę 10 marca o godz. 14.30 Diecezjalny Dzień Wspólnoty, a w jego trakcie przygotowanie do Eucharystii, Namiot Spotkania, o godz. 15 Eucharystia z nauką rekolekcyjną, następnie świadectwo i agapa. W czasie nabożeństw jest możliwe pozostawienie dzieci pod opieką diakonii wychowawczej.

jk

Wieczór autorski

W Centrum Dialogu przy pl. bł. ks. Frelichowskiego w Toruniu 16 marca

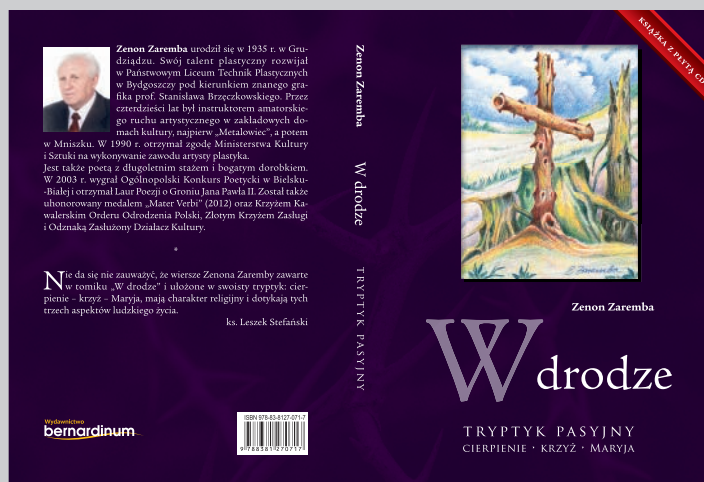
o godz. 19.30 odbędzie się wieczór autorski i promocja książki Zenona Zaremby pt. „W drodze. Tryptyk pasyjny”. Książka porusza trzy zagadnienia: cierpienie, krzyż i Maryja. Przy każdym zagadnieniu jest umieszczonych kilkadziesiąt wierszy, łącznie prawie 100. Ilustracją tego tomiku poezji są skany obrazów namalowanych lub narysowanych przez Zenona Zarembe oraz jego grafiki. Do książki dołączono płytę CD, na której nagrano kilkanaście wierszy czytanych przez wybitnego polskiego aktora Wiesława Komasę oraz samego autora. Muzykę do recytowanej poezji napisał Krzysztof Zaremba, brat poety. Podczas wieczoru nie zabraknie tła muzycznego, które zapewnią Krzysztof Zaremba oraz klerycy toruńskiego Wyższego Seminarium Duchownego.

Ks. Michał Rogoziński

Rekolekcje w Czerniewicach

Krucjata Wyzwolenia Człowieka Diecezji Toruńskiej oraz parafia pw. Matki Bożej Łaskawej w Toruniu zaprasza na rekolekcje połączone z zajęciami terapeutycznymi dla osób mających problem z nadmiernym spożywaniem alkoholu, Anonimowych Alkoholików oraz ich rodzin. Rekolekcje odbędą się w dniach 3-4 marca od godz. 9 w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Toruniu ul. Włocławska 233 (autobus 11). Nauki rekolekcyjne będzie głosił ks. Karol Schmidt. Więcej informacji pod nr. tel. 508-091-736 lub na adres: iga.jan@wp.pl.

Janusz Kłaman

ABC chrześcijaństwa

W dniach 9-11 marca w klasztorze Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo w Chełmnie odbędą się rekolekcje pod hasłem: „ABC chrześcijaństwa”. Rekolekcje poprowadzi wspólnota „Pustynia Serca”. Zapisy na rekolekcje pod nr. tel. 609-845-449.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Toruńskiej

Dzień skupienia dla mężczyzn

W parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej w Toruniu (ojcowie paulini) 24 marca odbędzie się Wielkopostny Dzień Skupienia dla Mężczyzn pod hasłem: „Jezus wzorem i źródłem mocy dla mężczyzn”. W programie spotkania adoracja Najświętszego Sakramentu, konferencja, Msza św. Konferencję poprowadzi Mieczysław Guzewicz, doktor habilitowany teologii biblij-

nej i pastoralnej, m.in. członek konsultor Rady ds. Rodziny Konferencji Episkopatu Polski; autor licznych publikacji i opracowań z zakresu problematyki małżeństwa i rodziny, wychowania religijnego dzieci, cierpienia w Biblii. Rozpoczęcie o godz. 10.

jk

Toskańskie impresje

Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Toruńskiej organizuje pielgrzymkę do północnych Włoch w dniach 1-10 lipca. W programie nawiedzenie takich miejsc jak: Altötting, Werona, Mediolan, Lukka, Piza, Volterra, San Gimignano, Chianti, Florencja, Siena, Padwa, Wenecja, Wiedeń, Ołomuniec. Informacje i zapisy: ks. Mariusz Wojnowski, tel. 508-777-082 lub e-mailowo na adres: mariusz.wojnowski@wp.pl.

jk

GRUDZIĄDZ

Dzień Chorego

W przeddzień 26. Światowego Dnia Chorego 10 lutego w bazylice pw. św. Mikołaja w Grudziądzu kapelan miejscowego szpitala ks. Andrzej Bartman celebrował Mszę św. w intencji chorych. W homilii ks. Bartman zauważył, że często zadajemy sobie pytania, dlaczego tak długo cierpimy. – Tak samo mógłby powiedzieć Chrystus, który bardzo cierpiał i umarł na krzyżu wśród

łotrów. Umarł, aby otworzyć nam bramę do wieczności – mówił kaznodzieja. Zwrócił też uwagę na sposób przeżywania cierpienia, sugerując, abyśmy sami doświadczając rzeczy trudnych, nie zapominali o innych, być może również cierpiących. Tego dnia chorym zgromadzonym w świątyni udzielono sakramentu chorych.

Zenon Zaremba

Aldo Fotolia.com

DUCHOWNI DIECEZJI CHEŁMIŃSKIEJ (137B)

PROBOSZCZ PELPLIŃSKI O MUZYCZNEJ DUSZY (II)

Proboszcz pelpliński, kompozytor i dyrygent, wykładowca śpiewu i liturgii kościelnej, patron kół śpiewaczych na Pomorzu, zasłużył się dla rozwoju pieśni chóralnej

WOJCIECH WIELGOSZEWSKI

Talenty muzyczne ks. Wacława objawiły się już w seminarium, kiedy prowadził orkiestrę klerycką. W 1905 r. pięć lat po święceniach objął chór katedralny.

Urodzony kapelmistrz

O bogactwie repertuaru jego zespołu, którego poziom wykonawczy nieustannie podnosił, świadczył koncert dla delegatów Pomorskiego Związku Kół Śpiewaczych w 1922 r. Na program złożyły się zróżnicowane stylistycznie kompozycje, począwszy od renesansu (Palestrina, di Lasso) do czasów współczesnych. „Jeszcze dziś Pomorze wspomina wspaniałe wykonanie «Te Deum» Edgara Tinela” – napisał po latach Feliks Nowowiejski. Jego zdaniem, ks. Lewandowski był urodzonym kapelmistrzem: „Żywiołowy temperament, sugestia wywierana na zespoły i precyzja znaków stanowiły główne walory jego znakomitej batuty”. On sam po udanych występach chóru powtarzał ku radości kleryków, uśmiechając się w sposób sobie tylko właściwy: „Jednak na dobrym dyrygencie też dużo zależy” (ks. Franciszek Manthey).

Szalenie zajęty

Po jego nominacji na probostwo pelplińskie chór katedralny prowadził ks. Szymon Dreszler, po nim Jan Wiśniewski. On zaś kontynuował pracę muzyczną na innych polach:

egzaminowaniu organistów, wizytowaniu chórów kościelnych, publikacjach m.in. w „Miesięczniku Diecezji Chełmińskiej” i „Muzyce Kościelnej”. „Szalenie zajęty” – jak mawiał o sobie, ciągle w rozjazdach, nie miał wiele czasu na komponowanie, jednak pozostawił nam pieśni świeckie (m.in. „Tu w moim kraju” do słów Marii Konopnickiej) i kościelne, wśród nich opublikowane w Pelplinie w 1937 r. „Dwa motety religijne «Sercu Jezusa» i «Po mlecznej drodze» na trzy równe głosy żeńskie lub męskie albo na połączone chóry”. Krakowski tygodnik „Dzwon Niedzielny” (nr 24/1937) zwraca uwagę na nieszablonowość i oryginalność formy, piękną melodykę i prostotę ich stylu utworów, przedstawiając kompozytora jako „wielce zasłużonego przywódcę ruchu śpiewaczego na Pomorzu”.

Gorące serce śpiewaka

W 1933 r. został dożywotnim patronem Pomorskiego Związku Kół Śpiewaczych, a w 1937 r. jego pierwszym członkiem honorowym. Ponadto Rada Naczelna Polskich Związków Śpiewaczych w Warszawie odznaczyła go honorową odznaką związkową I stopnia za wybitną działalność i twórczość kompozytorską. Widzimy go w Komitecie honorowym oraz w jury zjazdów pomorskich kół śpiewaczych w Toruniu w latach 1923 i 1928 oraz w zjeździe w 1933 r. połączonym z 3. Kongresem Muzyki Kościelnej. „Zjeżdża do Torunia brać śpiewacza z całej Polski” – radowało się „Słowo Pomorskie” z 4 czerwca. Podczas koncertu inauguracyjnego ks. Lewandowski „zadyrygował z wielkim temperamentem” swoje „Hasło”. Ostatnie jego toruńskie wystąpienie odbyło się w farze Świętojańskiej z okazji 25-lecia Pomorskiego Związku Kół Śpiewaczych 15 maja 1937 r., kiedy w czasie Mszy św. transmitowanej przez radio na całą Polskę dyrygował wykonaniem przez chór św. Cecylii motetu swojej kompozycji i wygłosił

Ks. Wacław Lewandowski (z lewej) i Wincenty Łącki, starosta krajowy pomorski. Toruń, 1937 r.

Słowo Pomorskie, kpbc.umk.pl

porywające kazanie: hołd dla pieśni („miłość uosobionej”) i pieśniarzy, których powitał „gorącym sercem śpiewaka” („Miesięcznik Diecezji Chełmińskiej” nr 9,10/1937).

Miłość i nienawiść

Powszechnie lubiany, „w obejściu towarzyskim gentleman w każdym calu, humorem i werwą ożywiał otoczenie” (Feliks Nowowiejski). Z tym większym żalem przyjęto 16 lutego 1939 r. wiadomość o jego nieoczekiwanej śmierci w wyniku powikłań po grypie, której nabawił się podczas kolędy. Gdy przyjmował ostatnie sakramenty, nad Pelplinem szalała śnieżna zadymka. W katedrze kanonicy modlili się za niedawno zmarłego papieża Piusa XI. Pogrzeb ks. Lewandowskiego 20 lutego stał się wielotysięczną manifestacją miłości do duszpasterza i artysty. Nie doczekali takiego pożegnania jego pelplińscy współbracia w kapłaństwie, których równo 8 miesięcy później esesmani poprowadzili wśród obelg i razów ulicami miasta w manifestacji nienawiści do Kościoła, a po dniu tortur fizycznych i psychicznych, rozstrzelanych wrzucili do dołu śmierci. Tragizm naszych dziejów polega m.in. na tym, że godna śmierć, pogrzeb i własny grób bywały „luksusem”...

niedziela głos z Torunia

Ks. Paweł Borowski (redaktor odpowiedzialny)
współpraca: Joanna Kruczyńska
ul. Łazienna 18, 87-100 Toruń, tel. 56 622 35 30
e-mail: torun@niedziela.pl
Dyżury: od poniedziałku do piątku w godz. 9-13
Redakcja częstochowska:
Beata Pieczykura, tel. 34 369 43 85